

Стан Редакције и Админ.:
Космајска ул. бр. 22.

Огласи се дају у Админ.
Цена утврђена.

Феплаћена се писма не при-
вају. — Рукописи се не
не враћају.

Писма, рукописе, новац и
узе остало што се односи
на лист, слати власништву
листа.

СТРАЖА

СЛОБОДОУМНИ ОРГАН ЈАВНОГ МИШЉЕЊА

ТЕЛЕФОН УРЕДНИШТВА 1092

Издаје сваки дан у 6 ч. пре подне.

ТЕЛЕФОН ШТАМПАРИЈЕ 1092

Адреса за телеграме.
„СТРАЖА“ — БЕОГРАД

Претплата за Србију
на пошти:
на годину Дин. 12.-
„ шест месеци 6.-
„ три месеца 3.-
„ један месец 1.-

претплата за иностранство
на пошти:
на годину дин. 30.-
„ шест месеци 15.-
„ три месеца 7.50

Букурешт — Софија

БУКУРЕШТ, 13. марта

Пад Пшемисла изазвао је узрујаност у румунским владајућим круговима. Одмах по вести о предаји, одржана је у двору министарска седница. Како је овој седници присуствовао и Деруси, посланик у Софији, који је одмах после седнице отпутовао специјалним возом за Софију, то се са сигурношћу држи да ће Румунија да ступи у акцију. Очекује се само повратак г. Дерусија, који има да добије од софијске владе гаранцију да ће Бугарска поштовати интегритет Румуније!

Дрскост једног кривца

Блада Илић, фабрикант из Београда, који је са својом браћом Миламом и Сотиром, онако лепо фотографисан у анкетном извештају за лиферирацију опанака од папидекла, покушао је пре неколико дана да српску државну касу претвори у приватну банку.

Он је, као што смо пре неколико дана навели у једној краткој белешци у „Стражи“, тражио од министарства финансија 600.000 динара на позајмицу дајући јој, некакво јемство!

Ово његово тражење изазвало је револт и код народних посланика који су још у Нишу, и код честитог света. Револт је био из двојних разлога: што то тражи један човек, који треба да оде у апсу због преваре, коју је са својом браћом онако дрско извршио према држави — лиферирајући јој рђаве опанке; и што оваква молба даје уверења да министарство финансија још се није ослободило оног старог рђавог начина да државни новац даје приватним ма на вођење трговине!

Револт је запљуснуо и министарство финансија, револт су чули и министри; а револт је осетио и сам папидекл — опанчар Влада Илић, али он се није хтео освртати на њ. Он је хтео да добије државни

новац, вероватно, да би, у тренутку, кад њему и његовој неморалној брвњи буде судио војни суд, могао да покуша са подмитивањем војних судија!

Више од шест дана делао је неуморно, предузимао најснажнију офанзиву у министарству финансија, где господари као какав средњевековни суверен банкар Аврам Левић. Пуних шест дана преседео је у канцеларији свога пријатеља и јатака (у срамној и ужасној превари извршеној према српској држави) Трифуна Радосављевића. Шест дана и пре и после подне очекивао је да се из државне касе промуље 600.000 динара, а он да их однесе и држи за поменути згодан тренутак.

За тих офанзивних шест дана Влада Илић „папидекл“ није био велике среће. Његов опанчарски бајонет није могао да отвори врата на главном државном рачунозоству, али што није за тих шест дана, ко зна — можда ће успети за ових других шест дана, који изгледа да је унео у свој стратегијски план?

Ми, познавајући практику, коју је у министарство финансија увео газда Аврам Левић, почињемо веровати да ће тврђава главног државног рачуноводства ипак успети

пред даљом очајном навалом Владе Илића „папидекла“, и да ће му се предати, као што се каква неискусна, млада девојка предаје вештом завојвачу.

Да верујемо на такву могућност, потсећа нас оно што је било пре првог балканског рата кад је Стојан Протић био министар финансија, а господар министарства финансија овај исти ђуфтасти Аврам Левић, и кад су јеврејским банкарима Бендијону Булију, Авраму Левију и Извозној Банци дате велике суме државног новца на позајмицу са роком колики су хтели. Тај тако створен преседан оставио је преплашеног злочинца Владу Илића „папидекла“ да гура даље а код нас изазвао јачи страх и појачали наше већ истакнуто веровање.

Наше веровање даће Илић доћи до државног новца у толико је веће, што је Влада „папидекл“ у кругу својих пријатеља говорио, да ће му министарство финансија ипак дати новац, као што су у своје време добили и поменути јеврејски банкар и Извозна Банка. Влада „папидекл“ тврди да је он много шире руке и да „никоме дужан не остаје“?

Један од „Папидеклових“ интимних пријатеља саопштио нам је због чега Влада тражи новац од српске државе, чију је војску хтео да својим опанцима сјури у болнице. Од како је скупштинска

анкета утврдила кривицу и његову и његове честите браће Милина и Сотира Илића, приватни новчани заводи, који располажу великим новчаним сумама просто су пред Владом Илићем затворили врата јер не желе да им новац пропадне.

Главни ортак Владе Илића у његовој фабрици у Београду бечка аустријска банка „Винер Банк Ферајн“ која је једна од главних потстрекача за рат против Србије, није могла да му се одазове новчано — и ако би врло радо хтела, због свога већ уложеног аустријског новца у Владину фабрику, из простог разлога што и она у новцу оскудња, и што је већи део своје готовине ставила на расположење Аустро-Угарској за даље вођење рата. Влада Илић у тој невољи обраћао се српској држави уверен да после онако „исправне“ лиферирације са опанцима, од којих две трећине нису визашта, може добити „тричавих“ 600.000 динара! Ту сумицу он тражи да би могао да употреби не у своје послове, него ради подмићивања оних који могу да проговоре, и да ублажи војне судије да њега и његову лоповску браћу огласе за јагањце, који су „на правди“ бога бачени на жртву без „икакве“ своје кривице!

Данас у министарству финансија све је могуће! Данас једна лоповчина и вуцибатина као што је Влада Илић тамо може да нађе паре; јер, зар

би се он иначе њему обраћао да није био уверен да ће му министарство изаћи на сусрет?

Ми сад очекујемо да видимо крај ове прашње овог лопова и убице српске војске Владе Илића, и каквим ће решењем министарство финансија обасути овог „врлог“ сина наше отаџбине!

Очекујемо и спремамо перо да тек онда пишемо о целој овој ствари! Очекујемо, па да тек онда загрнемо рукаве и оптужујемо и Владу Илића, који стоји пред отвореним робижашким вратима и министарство финансија!

Епиграм

Утучен је био Фрања,
За Пшемисл кад вест дође;
Сад већ види „стари госа“,
Да његово „би и прође...“

Хрватима у Србији

Данас, у Краљевини Србији, има Хрвата који од преживе и који су се сада, за време рата, населили бежњички пред зулумима аустро-угарске војске и од прогањања аустро-угарских власти. Победоносна српска војска, у данашњој својој светој борби за Уједињење Југословенства, за право и слободу човечанства, заробила је преко десет хиљада аустро-угарских војника, међу којима броје и Хрвати неколико хиљада.

Данас када Хрватска још робује Немцима и Мађарима

и када се слободан њен глас не може да чује за наше народне идеале, потребно је да се сви Хрвати који су изван хабзбуршког оквира, уједине у акцији која ће заменити оно што би, наша ужа отаџбина, у овим судбоносним моментима, хтела и морала да ради, у интересу своје и наше оштеће југословенске ствари.

У далекој Америци живи на стотине хиљада нашега народа. Хрвати су тамо окупљени и предузимају потребан рад. Хрватска емиграција која се налази у иностранству, организовала се је и осниван је Југословенски Комитет (Рим—Лондон). Радом тог комитета оснива се Јадранска Лига за одбрану нашег Приморја. Потребно је дакле да и сви Хрвати који се налазе у Србији буду на окупу и да допринесу са своје стране оно што се буде, у даном тренутку од њих тражило.

Нису у виду богзна како велике дужности. Наши народни непријатељи, на првом месту Мађари и Немци, онда Талијани и сви редом са папским клерикалним организацијама на челу, настоје и све више настојаће да се дело нашег народног уједињења, Срба—Хрвата—Словенаца, не оствари на наше задовољство. Они имају главни циљ да метају сваки наш рад у томе смислу и да, ако могу, распарчају и у овим данима када је дошло једном доба да се и политички ујединимо, у неколико делова, евентуално и у неколико државних организација, — да би нас, зависне од разних страна, као досада могли и даље исисавати и да би нас могли тако потпуно спречити у природном року нашег уједињења на пољу културе.

Из тих разлога, нужно је да се сви ми Хрвати који смо слободни, удружимо и да у име Хрвата који још робују кажемо своје захтеве и да тиме подупремо нашу слободну Србију која већ сада представља и која ће сутра нарочито, као наш југословенски Пјемонт, представљати целокупне наше народне идеале целог тројмског њорода.

Да би се могло у принципу решити питање зближења и упознавања свих Хрвата у Србији, треба да се сви Хрвати растуру по варошима и селима Србије јаве где су и да назначе детаљно све о себи (на адресу: М. Бартулица, — постерестанте, Ниш.)

Овај апел управља се особито оним Хрватима који су у А. У. припадали омладинскоме југословенскоме покрету или којему другоме омладинскоме покрету (н. пр. покрету око загребачке Младе Хрватске или који су била истакнутији радници на политичкоме и културноме пољу (н. пр. чланови управе партијских организација, чланови Хрватског Сокола, професори, учитељи итд.)

Њихова брига биће да се поближе извештају о другим Хрватима који живе у истоме месту и да пошаљу исцрпан списак о њима.

Упућујемо овај апел у смислу једног оријентисања и окупљања. Наш задатак биће да се упознамо са правим стањем. После тога, према приликама и према потреби, — у сагласју са радом осталих Хрвата у Америци и са Хрватском Емиграцијом — наступиће се са радом који буде означен као потребан и целесходан.

У интересу остварења наших праведних народних тежња, Хрвати треба да разуме овај позив и да по њему, доследно томе, поступи.

Ниш, месеца Марта 1915.

Одбор за припремни рад.

Работ

— Слобода штампе —

„Радничке Новине“ које излазе у Нишу, доносе у једном свом последњем броју ово:

У Србији је — то се већ зна — штампа потпуно слободна. Има само неколико ситних ограничења која су свим безначајна напр.

- а) несме се ништа писати против рате;
- б) не сме се ништа писати о војсца;
- г) не сме се ништа писати о стању у народу;

д) несме се ништа писати о одговорним лицима, а у првом реду о господину Пашићу;

е) несме се ништа писати ни о господину Авраму Левићу и

ж) несме се ништа писати о спољној политици.

Иначе, о свему осталом може се потпуно слободно писати; само с тим да то после цензор прегледа и избрише...

Код нас пак у Београду не сме се писати на о томе шта све изађе у Српским Новинама или у нишким листовима.

НА БОСФОРУ

— Концентрација руске флоте —

Букурешт, 12. марта
Овамо је стигла вест, да се руска црноморска флота знатно приближује Босфору. Услед овога у Цариграду је настала паника.

Немира у Бечу

Услед нестајања хлеба — туче

РИМ, 12 марта.

Путници који су допутовали из Беча изјављују да је Беч попрште свакодневних туча и нерета услед немања животних намирница. Оскудица је тако огромна да се осећа и у највишим круговима. Све предузете мере да се Беч снабде са њима остале су безуспешне, пошто намирница уопште у земљи нема. Такође су пропали сви покушаји да се храна набави из неутралних држава. Државни магацини, који су до сада издавали храну свели су оброке на минимум, и већ је пети дан како издају дневно по 100 грама брашна на главу. Како је услед овога дошло до немира, велики одреди жандарма чувају крајеве у којима станује сиротиња, да ова не би изазвала револуцију.

Глад у Немачкој

— Над немачком се надвија — цар глад. —

РИМ, 13. марта. — Глад у Немачкој се шири невероват-

ном брзином у неколико већих градова дошло је до великих побуна и немира. Енглеска поморска блокада и неуспеси према Русији још више су појачали глад, која посведневно сеје смрт у кајзеровом царству.

Колика је још оскудица у животним намирницама најбоље се види из овога, што се данас у Немачкој не праве никакве разлике у употреби питомих и дивљих животиња.

Годишња потрошња жита у Немачкој износи око 6 милиона тона. Међутим Немачка

није у стању да на своју територију произведе довољну количину жита, те се сваке године увозило из иностранства. Према статистичким подацима из чисто немачких извора, 1,100.000 тона увозено је из Русије, из Сјед. Америчких Држава 300.000 тона, из Румуније 230.000 тона; из Аргентине 540.000 тона и из Аустрије 115.000 тона. Улазећи у рат Немачка је изгубила ове своје изворе из којих је довлачила храну и подмиривала своју потрошњу.

Бугарска изазива

— Упад бугарске чете у Грчку —

АТИНА, 13. марта. — Према сигурним обавештењима из Солуна једна бугарска чета је продрла на грчку територију код Деми-Хисара и одвела брата председника општине, који је играо важну улогу за време ратовања у Македонији. Друга једна чета, која је допрла до Мили, срела је грчке чобане и олјачкала их. Једна чета од 12 лица покушала је да продре на грчку територију код пограничних караула Бр. 87 и 88, али ју је приметила грчка стража и отворила ватру. Борба је трајала четврт часа, двојица бугарских комита су убијена као и један бугарски војник, који им је био притрчао у помоћ. Остали су побегли на бугарску територију.

Енос — Мидеја

— Бугарски захтеви —

Букурешт, 12. марта
У букурешким владајућим круговима већ два дана лансара вест о томе, како је бугарска влада после саветовања у двору решила да преко свога посланика у Цариграду упути Порти ноту, којом тражи да се линија Енос—Мидеја евакуише!

Ко је крив?

— Одговорност за рат пада на Немачку —

ЛОНДОН, 10 марта.
Сер Едвард Греј, у једноме говору о пореклу данашњег рата, изјавио је, да је овај конфликт могао бити спречен једном обичном конференцијом, да је само Немачка пристала на енглески предлог. Одговорност, дакле, за овај

рат, пада потпуно на Немачку. Аустро-српски сукоб, који је Немачка употребила као изговор за рат, могао је бити лакше изравнат него ли онај, који је букнуо на две године пре балканске кризе, због Босне и Херцеговине. Ми сада знамо да је Немачка спремала рат као један народ, који је рад да објави рат.

Сер Едвард Греј изјављује, да би он пре умро и напустио овај свет, него што би жив дочекао, да савезници не усвеју у великој ствари за коју се боре.

„Данас је четврти пут у сећању људскога века, како Пруска ратује у Европи, али се надамо да ће то бити последњи пут (аплаузи). Велико начело, за које се боре савезници, јесте потпуна слобода за народе Европе да, како велики тако и мали, имају обезбеђене животе и независност, да управљају сабом и да се развијају како за добро нађу (аплаузи). Нем-

Мил. В. Лазич:

САМРТНИК

Тад у очи смрти на обали реке
Са прохладном водом испир'о је рану,
Хладан и стрпљив, још свесан и снажан,
Гледао је тупо у крв некопању.

И ту тешко рањен остављен од својих,
Слушао је песму, што ветар извија
Са опалим лишћем и гранама мртвим,
Слушао је зимско цвеће како клија.

И док је са надом слушо и осећо,
У осмех презрења и у осмех бола
Усне му задрхте, а очи заблуде
Преко празних бразда, планина и дала.

Тражио је нешто са очима влажним,
Што га тако зове и привлачи жудно,
Гутао је сутон румену и бистру,
И вањо је срећу и надање будно

Помућен му поглед одједном заблиста,

Јер оно што дуго као сужањ жели
Тамо мало даље на иропланку брега,
Врх од бајонета у ноћи се бели.

— Где си до сад мили — самртних зајеца,
А кроз оштар ваздух завитла се вика,
И јурну жељени пук једногласно:
И угуши ропач тешког самртника.

Ниш, 1915.

ФЕЛТОН

М. М. Николић:

Старац

За време наше офанзиве у Босни, наша болница се премести из Вишеграда у једно прилично удаљено село у коме су живели готово сами Турци. Ми смо у то село дошли доцкан у ноћ. Киша нас је пратила целим путем, а кад смо стигли ту, може се замислити, било је велико блато. Дошли

смо у непознато место, нисмо знали, а нисмо могли ни наћи где бисмо наскли дрва за ватру. Зато су страдале ограде и ми смо се брзо угрејали. Одмах су подигнути шатори и сви смо полегали, јер смо били и сувише уморни. Ја сам се пробудио пред зору, изашао сам из шатора и разгледао околину и село. У нашој околини налазило се неколико кућа, међу којима и једна двоспратна, прилично јака зграда.

Даље под једним брежуљком указивало се право село: гомила нрских, искривљених кућа, олепљених блатом, а неокречених. Тамо далеко ортавале су се неке планине, које су, као и све босанске планине, биле тамно зелене, а сад су се једва виделе од магле која се полако дизала. За мојим леђима полако се рађало сунце, које осветла и обоји руменилом мало сеоце,

брежуљак над њим, а оне удаљене планине добише неку величанствену боју. Ја сам стајао опијен јединственом сликом природе. У том се пробудише неки моји четни другови, који су били и сувише равнодушни, према овој дивној слици. „Пази, како дивни боју добајају оме планине!“ рекох једноме. „Ја, леп дан данас“, одговори он и ме окренувши се да види шта му показујем.

Ми пођемо да прегледамо село. Прво одемо у ону велику кућу. То је била жандамеријска касарна. Нашли смо у једној канцеларији уоквирену скупоценим оквиром слику Фрање Јосифа. Један од мојих четних другова хтеле је разбити, али га ја спречих, разложивши му, да он неће ништа добити тиме што ће слику Фрање Јосифа уништити. Али он ме погледа, па се насмеја: „А зар они не би

изболи очи и унаказили слику нашега Краља?“

Пошто изађосмо из касарне упутисмо се у село. Улазили смо у две три куће, које су биле празне, прљаве, а у њиховој унутрашњости било је толико поломљених и разбацаних ствари, да се није могло ући. Излазећи на друм опазисмо да неко уђе у једну кућу, мању и жалоснијег изгледа од свију других. На тој једној кућици видесмо крст, дакле, једна српска кућа! Ми брзо пођосмо гамо, закуцамо на врата и уђосмо унутра:

— Помаже Бог, старче! навасмо Бога једном старцу, кога видесмо да седи поред огњишта и пуши на дугачак чибук.

— Бог вам помогао! Сједите! рече старац уставши и здравећи се са нама.

Ми седосмо поред ватре, да се мало огрејмо, а старац викну:

они су намеравали да успоставе своју власт над народима континента. намећући им, не узајамну слободу, него покориност Немачкој. После рата ми и остали народи Европе треба да можемо да живимо без вечних претњи које долазе из уста милитариста, без одсјајивања оклопа и без звекета мачева у њиховим канијама, без непрестаних позивања на неко саучесничко немачко небо Ми треба да живимо уживајући безбедно право на сувереност, на независност, на једнакост и на слободу“ (Аплаузи).

власти јер је он ту на дужности био. Молимо надлежне да учине што треба да отклоне Луку аустријанца из Београда.

Штампарији Драг. Гретерића и Друга потребна је једна девојка за савијање новина.
Пратплата на „Стражу“ стаје један динар месечно.

„Стража“ ће кроз неколико дана почети да доноси низ чланака под називом:

Седам милиона динара

— Пре три месеца. — Општинске извојске. — Образовање скупштинске анкете за преглед лиферованих опанака. — Влада Илић, Живко Богдановић браћа Ристић и остали. — Какви су опанци лиферовани. — Бегство лиферанаца. — „Боље што, него у ров“. — Тривун Радосављевић. — Шта ради Влада Илић. — Како се брани лопов Живко Богдановић. — Колико је држава отишећена 7.000.000 динара. — Мишљења народних посланика и политичара. — Народна Скупштина брани лопове. — Пред иследником и робијом. —

Обраћамо читаоцима, нарочито онима у војсци пажњу на овај низ чланака, који су писани и објективно и документовано.

Желимо му што скорвије оздрављење.

Дневне вести

Помен Стој. Новаковићу
Данас ће се одржати помен пок. Ст. Новаковићу, пред седнику Академије Наука.

Енглеска санитарна мисија
Јуче је стигла у Ниш нова енглеска санитарна мисија са 3 лекара и 12 болничарки Енглеског Црвеног Крста и 2 америкањан лекара.

Лекарске вести
Г. др. Милан Радовановић угледни београдски лекар јако је оболео и не напушта постелу.
Г. др. Тома Незбет, отпутовао је у Солун, да дочека нову америкањанску мисију за Београд.

Оболео
Наш стари учитељ г. Михаило П. Милошевић, вршећи војну дужност и ако је превалио шесту годину оболео је и неколико дана не напушта постелу.

Желимо му што скорвије оздрављење.

Из сиротињског реона
Јавља се сиротним породицама које примају помоћ у првом сиротињском реону да увек саме лично дођу за новац јер им се иначе неће исплатити.

Набавка брашна
Општвина београдска делегирала је три општинска члана који су већ отпутовали у унутрашњост да набаве брашно за Београд.

Фонд Сиромашних Ученика
Г. Ђође Глишић, трг. из Пожеге, походио је 14 фебруара све године основну школу у Богданцима и приложио 20 динара фонду сиромашних ученика богданске школе.

Цигар-папир
Јуче је стигла у Београд већа партија цигар-папира и одмах је сва количина распрода. У управи монопола раздата је одмах а продавци су их одмах за тим препрода-

вали војницима по 0,15 п. д. од комада тако да потрошачи купују после од ових војника по 0,20 п. д. комад. Цигар-папира сад опет нема и ако га има купује се из трећих руку по 0,20 п. д. комад. Где је та контрола и зар овоме злу не може да се ставне на пут!

Опет нема воде
На Смедеревском Ђерму и целој тој околини нема опет воде. Молимо Државни Одбор да реквирира плату у правника водовода по закону о помоћи невољнима у рату.

Општа продавница
Сва роба која је по закону реквирирана од сопственика уцењивача смештена је у згради Главне Државне Продавнице. За Ускршње празнике грађанство ће моћи већ да купује намирнице које буду изложене продаји и којих има у продавници. Отварање ове

продавнице Средишни Одбор ће објавити накнадно.

СКИЦЕ

— Божић указ —

Г. Уреднице,
Читао сам више пута у београдским листовима: „Последњи број „Српских Новина“ публикује омањи полициски указ и т. д.

Међутим, ви нисте приметили да један београдски лист доноси на четвртој страни, која је у овом случају службени орган Господа Бога на небесима, а главни му је уредник Архангел Михаило, који носи указе на потпис код Господа Бога, а они добијају своју званичност кад се појаве на четвртој страни тога листа који некад изађе и на осам страна због тих силовних указа.

Држање Бугарске

— Јуда остаје Јуда —

СОФИЈА, 9. марта

Бугарски листови јављају, да је председник министарског савета Радославов казао јуче, на једном приватном скупу скупштинске већине, да Бугарска мора истрајати у своме положају исчекивања, све догле, докле интереси земље не буду налагали нову политику. Радославов је демантовао глас о промени кабинета.

ПУТ ЗА ЦАРИГРАД

Бомбардовање Дарданела

Затишје у операцијама

ЛОНДОН, 9. марта. — Рајтеровој Агенцији јављају са Тенедоса, да су 6—III ушле у Дарданеле шест оклопњаца, али да се операције, због рђавог времена, нису могле наставити.

ЛОНДОН, 11. марта. — „Тајмс у“ јављају 9—III са Тенедоса, да жесток северо-источни ветар онемогућава већ три дана свако предузће на мору. Мисли се да Турци то време искористију да оправе своје оштећене батерије. Десет оклопњаче савезничке флоте још се налазе код Тенедоса.

ПARIЗ, 9. марта. — „Тан“ јавља, да је крстарица „Ендонтабл“ стигла у Егејско Море.

КРОЗ ШИБУ

Лука Аустријанац

Ево већ је прошло недеља дана како је Средишни Одбор ишао у Милишаћевој цагану грдну количину скривене робе, из које ће се Београд снабдевати читавих 6 месеци. Лука Милишић Аустријанац, пренео је ту робу у времеу рата и то на коморциским колима; зна се да је Лука аустријанац на војној дужности био у београдској војној станици као обвезник VII пука; што значи да је неко знао за ово интересантно пресељавње од војних

— Милена!
Отвораше се врата и на њима се указа једна млада, лепа, једра Босанка.

— Шта је, ђело? упита она, на приђе, спазивши нас да се поздравим. Она нас хтеде, по тамошњем сељачком обичају, пољубити у руку, али јој ми то не допустасмо, што ју је, изгледа, као зачудило.

— Донеси млајека и леба! нареди старац.

Девојка изађе, а старац нас погледа радосним погледом, па упита:

— Јесте ли ви Шумадинци?
— Јесмо одговорисмо ми. Старац нас опет гледа, види се, мило му.

— Е, сунце вас огрјало! Ја остарех чекајући вас и вала Богу дочеках, да вас видим. Сад не марим умријети!

— Дође време да се и ви ослободите, рече један од мојих четних другова.

— Безбели, човјече! Доста и ми трпљесмо ове Швџове. Да ти је само знати шта смо ми све поднијели! Да гаднијех ствари, да ружнијех дјела, што су их они починили! Само кад бих вам могао све испричати...

Ми га замолимо да нам све прича, јер нас то интересује.

— Добро, добро. Само ћемо мало прво ручати, па ћу вам пошље приповједати све што се сјећам... Ал' сам све добро запамтио... Гаднијех људи!

У том наиђе она девојка носећа у једном бичарком суду млеко, а под пазухом један хлеб. Она то спусти на један пањ, донесе и неколико кашика, па стаде у крај.

— Сједите, браћо Шумадинци, да мало ручамо! понуди нас старац.

Ми седосмо око онога пања а с нама и старац, надобисмо у млеко хлеба и почесмо кусати кашикама. Кад поје-

досмо све, поседасмо око ватре, а старац поче:

— Имао сам двадесетак година кад сам дошао у ово село. Овђе су живели сами Турци и ја се погодим код једнога аге у службу. Служио сам неколико година и сачувам мало цара, те купим нешто земље тамо даље, на крај села. Ту направим кућу и оженим се, а мало вријеме потом роди ми се син. Седам-осам година доцније умрије ми жена. Ја сам радио и куповао мало по мало земље, те е нијесам бојао да ћу бити гладан.

Онај ага, што сам ја код њега служио, умрије, а ја купим његово имање, само једна кућа остале у рукама његовог сина, који се звао Мухарем Био је то ружнег нарави човјек; био је пакостан што сам ја постао газда и што сам купио имање његовог оца; вријеђао ме је често, али

сам ја трпљео. Он се спријатељи са цандарима, па је сваки дан одлазио у цандарају и тамо се са њима договарао, како ће ме уклонити.

Љубо, тако ми се син звао, беше напунио деветнаесту годину и ја га оженим њевојком из једног оближњег села. Пошто сам ја већ био почео старити, Љубо остане код мене у кући.

Једно вече, у јесен, прије неколико година, сеђе мој Љубо на један пањ пред кућом, да се одмори од посла, а Мухарем прође поред њега. Љубо му назове „добро вече“, а Мухарем се окрете, па га поче псовати, и налети на њега да га удари. Љубо се уклони и рече му, да га не бије, јер му ништа криво није урадио Мухарем се разљути, те оде право у цандарију.

Сјутра-дан ето ти, неколико цандара у моју кућу, а за њима уђе и Мухарем. Ја ви-

ђех, шта ће бити, али не смедох ништа друго до ћутати. Цандари свјезаше Љуба и оћераше. Сна ми поче кукати и ударати се у груди, те је једва мало умирих. Послије подне отадем у цандарију, да видим шта ће даље бити, а цандари ми рекоше, да је Љубо хтео убити Мухарема, па су га зато осудили на двије године тамнице. Ја им почнем причати, да то неје истина, кад ми један од цандара подвикну: „Чувај се старче, да а ти не одеш за њим!“

(Наставиће се)

Скупљачима марака

Велику количину поштанских српских марака има на продају. Упитати уредништво овог листа.

РУСКА ОФАНЗИВА

Успех на обали Жарева и у Карпатима

ПЕТРОГРАД, 11 марта, Званично. — На десној обали Нарева, на фронту Шква—Оржица и на десној обали Оржице, воде се борбе око заузимања појединих усамљених важних тачака и постају до крајности огорчене. Немци који су овде довели знатна војачања са осталих фронта, упорно бране своје положаје пакленом ватром и врше, са све новим свежим трупама енергичне против-нападе. Међутим наше трупе напредују лагано освајајући непријатељске ровове и висове. Треба да јавимо за борбе прса у прса код Вака, Караска и Једнорожеца, где су наше трупе, нападајући са храброшћу пуном самоодрицања, пожеле успехе над непријатељем. Задобили смо од прилике 300 заробљеника. Немци су приморани да евакуишу пољско добро Домоневце на Пилици на коме смо се утврдили. Одбили смо непријатељеве против-нападе у томе пределу.

У Карпатима наше трупе наступају и заузеле су, у току дана, више утврђених висова, на фронту између Праваца, Шопут Бартфелда и Ужока. Непријатељеви против напади свуда су узалудни. У току овога дана заробили смо преко 4000 људи и запленили један топ и неколико десетина миноградница. Немци су 9 марта безуспешно напали на вис 992 код Козиуфке.

ПОСЛЕДЊЕ ВЕСТИ

РИМ, 13. марта.

Сви немачки поданици који се налазе на Ривијери, добили су телеграфске наредбе од својих команди да у што краћем времену напусте талијанску територију.

Ова наредба разио се тумачи.

СОЛУН, 13. марта.

Талијански војни аташе, пуковник Михел отпутовао је у Рим. Говори се да његов пут стоји у вези са одобрењем извоза санитарског материјала из Италије за Грчку.

ЛОНДОН, 11. марта.

Лондонско друштво „Лојд“ а јавља да је један немачки аероплан напао енглески пароброд „Кандион“ који је долазио из Ротр-Дама и да је узалуд бацио на пароброд седам бомби.

ЛОНДОН, 11. марта.

„Рајтерова Агенција“ јавља из Пекинга, да је 100 Јапанаца искрцано у Чин Анфу, 500 у Фангазу, 3000 у Мугдеву и 3000 у Даљнију, остале трупе ће се ускоро искрцати.

ЛОНДОН, 11. марта.

Генерал Сер Вилијам Робертсон наименован је за начелника енглеског главног генералштаба.

ЛОНДОН, 11. марта.

„Рајтерова Агенција“ јавља из Вашингтона, да се званично саопштава, да ће се ускоро упутити Лондону нота с протестом противу неких тачака последње енглеске ноте.

ЛОНДОН, 11. марта.

Јуче је дефиловало пред Лордом Кичинером 25.000 људи нових британских формација. Ти људи су регрутовани у Ливерпулу (12.000) и у Манчестру (13.000).

Ратна пошта

Мој син Тихомир Анђелић, обвезник марвене болнице, не јавља ми се никако, и не знам да ли је жив; с тога најучтивije умољавам свакога ко би шта знао о њему да ми јави на адресу. Милева Анђелић, Светогорска бр. 6.

Молим сваког ко би шта знао о моме брату Милићу Ж. Миливојевићу, да ме извести, зашта ћу му остати вечито захвалан а и пристојну награду даћу му.

Мој брат Милић нестало је 24 октобра прошле године приликом одступања са положаја „Гучево“ и до сада се није јавио.

Милушин Ж. Миливојевић
наредник
Беогр. жанд. одреда

ПРЕКОВАВАЊЕ 30. ДЕЧ. ПАРЦ.

Суд Општине града Београда извештава интересоване, да ће се од 15. априла ове год. отпочети да прекопава 30. децијарна парцела на овдашњем Новом Гребљу и да до тога времена треба обновити таксу ако се жели гроб задржати.

БАНКШТАЈ
канцеларски
добро очуван
ко има на про
дају нека јавн
уредништу.

Сандука мртвачких

има готових свију сорти

код

ТИШЛЕРА РАКЕ

Балканска улица бр. 49. (Кра
љева пивара) код „ЗЛАТНОГ
КРСТА“
БЕОГРАД

80

10-10

Знања ради

Од 15. фебруара продаваћу све сорте семена од поврћа, и пољских семена, а нарочито аршлеме празо, и арпаично семе. У исто време имаћу и арпаичка сејанца, за сађење. Продаваћу на већу и мању количину — Сва горња семена продаваћу у Јагодини пошто ће сваком купцу лакше доћи у Јагодину него у Београд.

ПОЗНАТА СЕМЕНАРСКА РАДЊА

Ђира Трејковић

ИЗ БЕОГРАДА

50

-11-

ПЕЧАТОРЕЗАЧКА РАДЊА

ИЗ БЕОГРАДА

Жирка Ерлеквајка

Обреновића улица преко пута „Руског Цара“ у Нишу

прима поручбине печата и штампарија. Гравира златне и сребрне ствари, израђује брзо и солидно по умереној цени. На захтев шаље свој илустровани ценовник.

90

4-10

ЛИТОГРАФИЈА

Косте М. Ђојковића

МАКЕДОНСКА УЛ. БР. 21

отворена је

ПРИМА НА ИЗРАДУ СВЕ ЛИТОГРАФСКЕ ПОСЛОВЕ

Препоручује се за преписивање на својим писаним машинама. Примају се преписи на српском, немачком, француском и талијанском језику.

92

2-3

= ОГЛАС =

Канцеларија „СРВИЈЕ“ Првог Српског Друштва за осигурање, која се налази у палати Прометне Банке у Београду, угао Кнез Михаилове и Кнегиње Љубице улице, отворена је

од 1. марта ове године

81, - 6-

УПРАВА

ЗА НАШЕ РАТНИКЕ:

Збирка ерпекских народних песама из ерпекско-аустријског рата

СА КАЛЕНДАРСМ ЗА РАТНУ 1917 ГОД.

Цена 0-50 п. д.

Препродавцима 100 ком, 35 дин. — Поштарина моја. Новац слати упутницом или уз доплату.

ИЗДАВАЧКА КЊИЖАРА

Е. Ајхштет — млађи

— БЕОГРАД —

83

-8

РАДЊА СА ГОТОВИМ ОДЕЛОМ

САВИЋА И МАЈДАНЦА — БЕОГРАД

Препоручује своје БОГАТО СТОВАРИШТЕ, мушког одела

Највећи избор дечијих хаљикица за Врдицу

Скреће се пажња муштеријама из унутрашњости да могу и поштом поручити што ће се најбрижљивије извршити.

ЦЕНЕ СУ ВРЛО СОЛИДНЕ

89

6-10